

ह्यारी, लियोनार्ड र बर्दियाको बाघ

बर्दिया यस्तो निकुञ्ज हो, जहाँ तिनकुने र बालकुनी दुवै ठाउँबाट सजिलैसँग बाघ हेर्न सकिन्छ। ती ठाउँमा बाघ देखिने समय पनि करिब करिब निश्चित जस्तै छ। त्यसैले बाघ हेर्न जाने जोकोहीले पनि भन्ने गरेका छन्, बाघ र बर्दिया उस्ताउस्तै चिज हुन्। बर्दिया पुग्यो कि बाघ देख्न पाइन्छ।

सन् २०१० मे मा नेपाल आएका विश्वप्रसिद्ध नायक लियोनार्ड दि क्याप्रियोले बर्दियाको तीनदिने भ्रमण लम्झ्याएर नेपालमै बस्न खोजेका थिए। नेपालको भूटानी भ्रमणको कार्यालाला थिए। तीन दिनसम्म खुवै र भ्रमणको बर्दियाको बस्नाबाट घिट मार्न सकिए थिएन। त्यसैले उनले भ्रमणको कार्यक्रम रुद्ध गर्न खोजे। बल बर्दियामा केही दिन बसेसे नेपालखाटै फिर्ता हुन खोजे पनि दृश्यण ऐसाखाली मुलुकमै भ्रमणको कार्यक्रम धेरै महाना अघि देख्न नै तय भ्रमणको भ्रमणको कार्यक्रम रुद्ध हुन सक्ने थिए। आमासहित नेपालमै बर्दिया भ्रमणमा निश्चिक नायक लियोनार्डलाई बर्दियाको भोगीनोले तीन दिनमै तासिसको थिए। आप्नी आमा पनि बर्दियाको जडगलामा रमाएको देवदा गर्मीमा बर्दियाको पसिनाले छप्पटी होइन, आनन्द माहित भएका थिए, नायक लियोनार्ड।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको केही घण्टा आराम गर्नुवाही हाल्क र समय राष्ट्रिय निकुञ्ज, बर्दियाको स्थानीय वासिन्दासँग विषयाका नायक लिया नादेले सालको पातान थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म चालन रुच देवाए।

टाङार टाप्स होटल जडगलको विचमा थिए। त्यतिक्लो बिजुरी बर्नी थिएन, होटलमा। रात उन्यालोका लागि टुकी र लालाटिन बाल्नुपर्यायी सुविधा सम्पन्न जीवन भोगिको नायक लियोनार्ड, उनको आमा र प्रायिकिक टोलीका सदस्यहरूले उन रात पसिन बगारैर होटलमा विताए। सालको जडगल, लालाटिन टाट्सलपुर ग्राम। पात पनि नानलिए थुप। दिनभित्र चाल्कोसे सालको भोगी, डल्ला होमस्टे, खाता करिडोरमा बिता बिता छाए।

राजनीतिक हिसाबले नेपाल र भारत छुट्याउने सीमा स्तम्भ छन्। दसगजा क्षेत्रको व्यवस्था गरिएको छ तर वन्यजनुका लागि न दसगजा न सीमा स्तम्भ, निसिफकीका साथ वारपार गर्ने गरेका छन्। नेपालका बाघ, गैंडा गएर उता विचरण गरेर आउने गरेका छन्।

उनको डल्ला होमस्टेमा गएर थारु बस्तीको चर्ची प्रयोग गर्न निक्जे रहेको हात लाला खानी मलार हात सक्ने पनि गरे। यसै गर्न उनको आमा निक्जे रमाएको क्षणाली विशेष थिए। उनको यो भ्रमणले त्यस्पछिको अवधारणा लियोनार्डले धेरै टेलिभिजनले प्रसारणमा गरि गरे।

भ्रमण नेपालको द्वन्द्वाट शान्तिको यात्रा तय गरिएको बल विचम स्थानपालाई नेपाल र घुमफिरको लागि सुरक्षित छ भन्ने सन्दर्भ उनको त्यो भ्रमणले प्रवाह गरेको थिए।

लियोनार्डलाई लिन काठमाडौंबाट हेलिकोप्टर बर्दियामा अवधारणा गरिएको थिए। नायक लियोनार्डले केही विकारलाई रेकार्ड राखे, पनि आपाने भ्रमणको अन्तिम तेस्रो दिन क्षणाली नदीको किनारमा एक पटक डुकुल्को मारेको राख्न चाहे।

बर्दिया छाइनुपर्याय उनले क्षणाली नदीको शान्त किनार, बबई उपत्यका र नजिकी देखिने बाघ मेरो जीवनको सबैभन्दा अवधारणायी सम्पात हुन भन्ने दिप्पानि गरे।

जुन समयमा लियोनार्ड बर्दिया घुम आएका

थिए, त्यसैले बल नेपाल आनारिक द्वन्द्वाट भर्वर शान्ति स्थापनाको बाटोमा हिँड थालेको थिए। राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार, टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको केही घण्टा आराम गर्नुवाही हाल्क र समय राष्ट्रिय निकुञ्ज, बर्दियाको स्थानीय वासिन्दासँग विषयाका नायक लिया नादेले सालको पातान थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

उनको टोलीमा क्यामरासहितको १५ जनाको प्रायिकिक थिए। त्यसैले बल उनको बसाउँ बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जभित्रको टाङार टाप्स होटलमा भएको थिए। तरडिको धुपमा पनि रातिको विशेष थार्लाले विशेष परिकार ढिक्रीको स्वादसम्म रुच देवाए।

बुवा, गीत र साहित्य

बुवा ! जनम यो यस्ते भयो
अर्को जनम फेरि भेटाँ है
बाबु छोरी नाता हाँग्री सर्वै
बुवा हजु़र म छाँटी है...

माथि उल्लिखित हरफ गीतका लाइन हुन् । प्रकृतिको रित हो, मान्छे जन्मपछि मर्नु पर्छ । यो सत्यवारे कोही अन्जान छैनौं तैपनि विछोड शब्दसँग डर लाग्छ । यस्तो भय र त्रास विशेषतः अभिभावकविहीन हुँदौको क्षण कर्परी बयान गर्नु ? लिपिबद्ध गर्न उच्चुक शब्द भेटिन् । यसेको उपज यो गीत जन्मयो । यो हरफ जन्मिन् । लाग्छ, सङ्गीत भनेको अस्तरको प्राप्ति हो । मध्यजिक भिडियोसंहित युद्युम्शा अपलोड भइसकोंसँग बुवाको देह फक्तउन नसके पान डिताहास भयो अल्प हुँदैन ।

अजर अमर भनका देवाल हुन् । देवेको छैन, ती कस्ता हुँच्न ? मैले मेरो बुवालाई उहाँ स्थान मिसोस भन्ने कामना गर्दछु । जम मन्युको चक्र चलाउन देवलाई चिकार्न मन लाग्छ तर सुधिको नियम नकार्न सकिंदैन । मलाई सर्वै एउटा कुरासँग डर लाग्छ, यो हो भूट बाल । सच्य आमा धर्मी हुन् भन्ने बुवा आकाश ! यहाँ स्टूटिको सर्वाना नस्कीकरन अस्तित्व रहला ? जीवजनु न वातावरण कस्तैलाई सहानु हुँदैन ।

यति वर्ष वा यो उमेरदेखि भनेर किटान गर्न नसके पनि बालापका ती दिनमा बुवाको साथ भुलेको छैन । ताते हिँदा समाचार, ती बालका आँलै । आमा मायाकर जानुभावके बता बुवाले मेरो कापाल बुकुलो भयो, कसिएन भनेर भगडा गर्नु म । यो ल मेरो चिंच बुकाउन उहाँ यसी गाउन हुँस्यो, “ए कान्दा ठट्टैमा यो बैंस जान लायाँ...” । रोड्यो नेपालावाट घन्किका तारांदवीको चर्वमा बुवाको लिको म पनि पश्याउन कुस्तीले खाँचेँ । पछि, स्कुल लायी कल-कलसले के भनेर गिज्जाए । बुवाको लाय भन्ने नानिनानिकाला पालामाय यथावत यिथो ।

धनुकुटाको ग्रामान्मा भेगमा गुरुभिका ती दिनलाई सम्भँदा और्ध्वे नै रामाडोला लाग्छ । मार्नै, यस्तो मोहक वातावरण ढकमक सयपरी, चम्पाकामेली र गोदावरी फुलेका छन् । अक्करको भिरमा गुरुसको लालित्य । कोडीलीको कुकुहु सुनेर नै त हो माथि पाल्याका भिरम र मुग्काका बयान छम्मामाला कहुन् । व्यावहारिक परिच्छिकाका कारण त्याको भिरम त बुन्हे समय टाढा ।

दाहो रहन्वानमा मेरो थारा कर्कीयो यसान क्षण छन्, भुजुलाई चाहेर पनि भुजुल सकिंदैन । खास गर्ने बुवाको मार र उडालै गर्नुभएको सत् कर्म । हुन त संसारमा कुन बुवा आमाले आफ्ना छोरालीलाई माया नगलान ? सबैले गर्छन् । सन्तानको सुखद भवित्यको चिन्ह पनि सबै अभिभावकलाई अनुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यसको हिस्ताव समयले गला नै । हामीले बुवासँग विताका ती गुरुरीन दिन विगत भदसके । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका कारण गुरुरीन भएर अन्यथु अचम्म लाग्छ, एउटा साधारण किसान किन समाजसेवामा जुट्नु पर्याय ? उत्तर खोज्दै जाता थाहा पार्ने, संसारमा मानव धर्म भद्रा दुलू रेसो आरु छैन । जिन्दगीको मोड बुवा व्यापारी हुन्मो । पेसासँगै समाजसेवाका काममा अहोरात्र खस्तुभयो । जुट्नुभयो । अर्को परिचय राष्ट्रप्रेमी लेखक ‘कवि धरकुटे’ जसलाई ‘अस्किजन कवि’ भनेर पाहिचान थाप्ने ताप्ति । बुवाले गर्नुभएको सामाजिक कार्यालय नियाल्दा लाग्छ, यति उपलब्धिहासिल गर्न कर्मी कदम चाल्नु भयो ?

म असाध्यै प्रफुल्ल र धर्म यो बुवा आमाले यति सुन्दर संसार देहों सोका दिनभयो । संस्कार र व्यवहार जीवन यसाँसम्म आडपुदा लाग्छ, यस किसिमको अनुभूति आफ्ना छोरालीलाई गराउन

सकिन्छ, सकिंदैन । यसको हिस्ताव समयले गला नै । हामीले बुवासँग विताका ती गुरुरीन दिन विगत भदसके । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

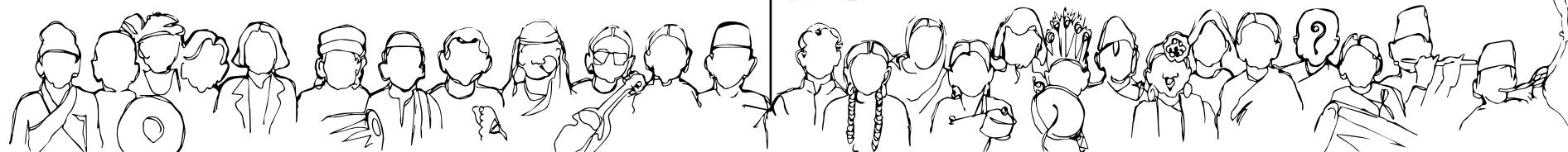
बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कतिस्त्रेरदेखि अशुभारा भई ? अन्यथु धरिचय कापीकलम समातेर मनको बह पोलन थालेको ‘बुवा जाम यो’ गीत तयार भयो ।

बुवाको मुहार पुस्तकाका (फेस्वुक) पल्टाएर देरादू बोल्ने लाग्ने जस्तो फोटो देखेर “बुवा हजुरको यो निक्कर कवि गोष्ठीको जस्तो सकिन्छ, सकिंदैन । यो सोच्दा लाग्छ, अस्विर जिन्दीमा भन्नु खै के तै रेहछ ? औसीको औस्तिरो जात अथवा सम्फनारूपी एक्चम ? ती छायातीस्त्र फल्टाएँ र हर्ने कम भन्न भावक ! भन्न निरास ! पत्तो भएन, कत

नयाँ नेपाल

ताजपुरिया समाजेर तिरमातिलार अवस्था

■ कमला ताजपुरिया

महिला आर मरदेर विचेर आधार देहार वनावट कहय। साते मानसिक रूपमे खि बेछानिला आर मरदेर विच कुछु फरक हसे।

सहनसिलता आर सञ्चन्दनसिलता मरदेर तुलालार बेछानिला बहुत हवार काथा खियासे भि प्रभावित करकल छे। इह मानसिक आर सञ्चन्दन भिन्नतार करानसे हामार समाजत मरदेर तुलालार बेछानिला खेस रोग देखाजासे। बेछानिला रोग हवार दसरा कारन बेछानिला रहवार खावार बाटा तावरन अभाव आर पिति सतात्कम सामाजिक सङ्चरणा पोंसित मालिलालार बहुत आदास बहुत से बहुत हननसिलता मिक्कीहि।

नुकल अनेक पक्छ छे। गाउँसिलता छे आर सरकार आर सञ्चन्दन खियासे वेछानी आर मरदेर दोगोलारे भिन्न आर बाहिर गरिविधिलारे उपर नियन्तरन कर्ते छे। खिसेस करिये नाई मानसिकतात याहार प्रभाव विच देखाजासे जाहार कारन तिरमाति आगामिम आगुन्तुकीहि कहुला निचाहासे। निरापत्तितात साररत् यहि किसिमर समस्याला देखाजासे।

समय समयत हवार हामीनर घटबढ, महिनावारा, आर पुलातिक करान तिरमातिलार देहार अवस्था बहुत कमजोर देखाजासे। यहाँत अभाव उचित आवार आर खानपिने आवस्यकता पैसे। पउन्टक स्नानपिने अभावर कारन तिरमातिलार्

केतेला रुप फेला पैरसे। प्रायः घेरेर लोकला खाले तने मातृ खावे जदि खाते खाते निपुले फरस नाखिए निखावे। आच्छा आच्छा चिजला छुवालार ताने आपि निखावे। घेरेर लोकटक्क खराक खावार आसे रातान भोक्मेभोक रहवार, घेरेर लोकटरसे खराक बेचार, देहार गलुवालासे बरत रहवार, परस्त निखावा, कामेर बर बेचुसिसे मलमुर त्याग करुवार याद भिन्नावर बेचुर देखाजा जासे। आपाक जातानामी कठिन हातुभि उत्थान हल्का रुपत लिवार एकसुदा मातृ त छे नि कुछु खि निहवे खाजाम।

क्याड घेरे लोकालाक दुख दिम आर चिन्ता लिबे। कहें जाहात अप्रत्यक्ष रूपांतर रोगडक डाकसे। हात मरदानाला घेरेर कामलात हात निलागाड दिवार यिला काम तिरमातिलार कहये कहवार कमसोर सोचाड छे हामार समाजत। अमाला घेरेर कामलार जिमेवारी निलिवार आर निरमातिलाक आपार इच्छा अनुसार कामत लग्यार रमदानादा तिरमातिलार अतिकर अतिकर सचेत देखा निजासे। कोइ कोइल परिवारु तिरमातिल बेचामि होइभन काम ढाक्वार ताने बेचामि होइभन काम ढाक्वार आर सफसुप्र काम कहुत बिसिमर रोगाव्याधीला लागेसे। उखुना परिवारेर लोकला सचेत हसे ना तिरमातिला आनिला भिं। उखुना निरमातिला रोग लागेसे। गाउँसेर तिरमातिलार त हिनड अवस्था छिवे करेसे माग सहरेर तिरमातिलार भिं पुलस्थान समाजत खेत गलुवार कारनसे भुन बेचेस बेचिस देहार समस्या देखा जासे। नारिवादि आद्वालोनला बिस्तृत सामाजिक आद्वालोनला तिरमातिलार अतिकर अतिकर सचेत देखा निजासे। कोइ कोइल परिवारु तिरमातिल बेचामि होइभन काम ढाक्वार आर बेचामि होइभन काम ढाक्वार आर सफसुप्र काम कहुत बिसिमर रोग लागेसे। नारिवादि आद्वालोनला तिरमातिलार अतिकर आर बेचामि होइभन काम ढाक्वार आर अमेरिका मुलकलार बिचत रहाल बाइखा भिन्नात ड कारन कोलम्बस अमेरिक जाए नायां दुनियाँ उपर चाइदार बाइखा काम हले हपाए।

मरसुना, पुलातिरसुना पउस्टिक खराक, आराम आर सफसुप्र काम कहुत बिसिमर रोगाव्याधीला लागेसे। उखुना परिवारेर लोकला सचेत हसे ना तिरमातिला आनिला भिं। उखुना निरमातिला रोग लागेसे। गाउँसेर तिरमातिलार त हिनड अवस्था छिवे करेसे तामार सहरेर तिरमातिलार भिं पुलस्थान समाजत खेत गलुवार कारनसे भुन बेचेस बेचिस देहार समस्या देखा जासे। नारिवादि आद्वालोनला तिरमातिलार अतिकर आद्वालोनला तिरमातिलार अतिकर अतिकर सचेत देखा निजासे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देखामल खानपान त एकावित छिवे करेसे भुन दसाविति प्रेम, त्याग, तपस्या, समर्पित, ममता, आदस नारि कहए एकता नारि उत्थानसे लाइनेमर्गत आसेसे।

बेहानउ उदुवार साथे रातगे निसुत्तुवारतक अम्हार काम चतनेहसे। घेरेर लोकार आर बालबचार देख

समाचार सङ्क्षेप

मानव बेचबिखन
आरोपमा तीन पक्राउ

गाईघाट (गोरखपत्र), भद्रो २९ गते । मानव बेचबिखन तथा आसरपत्रामा संलग्न रहेको आरोपमा तीन जनालाई पक्राउ परिएको जिल्ला प्रशासी कार्यालय उदयपुरले जनाएको छ । प्रहरी नायब उपरिक्षक हरिनन्दन चौधरीका अनुसार गाईघाटबाट एक ५ वर्षीय बालिकालाई मोरसाइडलमा पछाडि राखिर लिएको लाईनरफ लैजाँट रहेको आरोपमा अवस्थामा लहान नगरपालिमांडलमा बस्ने २८ वर्षीय सनीयकुमार यादवलाई पक्राउ परिएको हो ।

यादवले ती बालिकालाई प्रेरणा ३-०२-२२ प ५०१० नम्बरको मोरसाइडलमा राखेस रासायनिक लैजाँट गरेको अवस्थामा फेला पारि पक्राउ परिएको प्रहरीले जनाएको छ । यस घटनामा संलग्न रहेको आरोपमा त्रियुगा नगरपालिमांडलमा जिल्लाको मालिक २७ वर्षीय अनिल सिंहसमेत रहेको अवस्थामा लहान नगरपालिमांडलमा बस्ने २८ वर्षीय अनिल नगरपालिमांडलमा बस्ने २८ वर्षीय अनुसन्धान भडकहोको प्रनाल चौधरीले बताउनभयो ।

पोखरीमा डुबेर मृत्यु

महोत्तरी (गोरखपत्र), भद्रो २९ गते । जलस्वर नगरपालिकामा शुक्रबार पोखरीमा डुबेर एक बालकको मृत्यु भएको छ । मृत्यु हुनेमा जलस्वर नगरपालिका-८, बज्राजी बस्ते पैकड जाकुको छोर ४ वर्षीय प्रियनन्दन जाहाँ रहेको अवस्थामा गरिएको र उदयपुर जिल्लालाई पक्राउ गरिएको र उदयपुर जिल्ला अदलतबाट म्याद लिएर थप अनुसन्धान भडकहोको प्रनाल चौधरीले बताउनभयो ।

नेपेसे इडेक्स : २०००.०६(३९.६८) ▲
कारोबार रकम : १,४९५,५२२,३०५ ▲
कारोबार भएका सेयर : ५,४४४,७२४
कारोबार दखल्या : ३६,०४५
कारोबार भएका कम्पनी : २७५

अर्थबजार

एनआइसी एसियाहारा
३०.५२ प्रतिशत
लाभांश प्रस्ताव

गोरखापत्र समाचारदाता
काठमाडौं, भद्रौ २९ गते

बैंडको चुक्ता पुँजीको ३०.५२८३ प्रतिशत (तीन अर्ब ५३ करोड ६५ हजार ७९८ रुपियाँ) लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव गरिएको हो। बैंडकले प्रस्तावित लाभांशमयै २५ प्रतिशत लाभांश सेवर तथा अर्ब ५ करोड ५ लाख ६१ हजार ८८८ रुपियाँ (३०.५२८३ प्रतिशत नगर लाभांश (१७ करोड ६५ लाख तीन हजार २४० रुपियाँ) कर प्रस्तावित अप्रदान गर्ने निर्णय गरेको हो।

प्रस्तावित लाभांश नेपाल राष्ट्र बैंडक तथा बैंडकको आगामी २६ औं वार्षिक साधारण सभाको स्वीकृतिपत्रमा आवयकको नियमकारी प्रक्रिया पूरा गरी संयुक्त रूपमा वितरण गरिएको बैंडकले ज्ञानको छ। बैंडकले आग २०२०/७९ र २०२०/७९ गरी दुई वर्ष पुँजी कोष नियमानुसार न्युचार्याएको भद्रौ नेपाल राष्ट्र बैंडकले लाभांश वितरणमा रोक लगाएको थिए।

</

गोरखपत्र

२०८० साल भदौ ३० गते शनिवार
2023 September 16 Saturday

gorkhapatraonline.com

फाइल तस्विर

तिजको रहर

रेक वर्ष भाद्र शुक्ल तृतीयाका दिन सनातन हिन्दु धर्मावलम्बी नेपाली महिलाले हर्षोल्लासपूर्ण रूपमा मनाउँदै आएको चाड हरितालिका तिज भोलि आइटवारर्देखि सुरु हुँदै छ । विशेष गरी काठमाडौं उपत्यका र पहाडी भेगमा मनाइने यो चाडमा भाद्र शुक्ल द्वितीयाको दिन दर खाएर तृतीयाको दिन सक्नेले निराहार, निर्जल व्रत बस्ने गर्छन् । चौथीको दिन व्रतको पारायण गरेपछि पुनः पञ्चमीको दिन विशेष स्नान गरेसँग पञ्चमीको पूजा आराधनापछि तिज सकिन्छ । यसरी हेर्दा यो चाड चार दिनसम्म मनाउँन्न ।

परापूर्व कालमा पार्वतीले आफूले चाहेको वर अर्थात् महादेवलाई पतिका रूपमा पाऊँ भनी कठोर तपस्या गरेको र त्यस्तो तपस्यामालाङ्गका लागि साथीसंडगीहरूले पार्वतीलाई साथ दिएर (हरर लगेको प्रसङ्गका आधारमा यसलाई हरितालिका भन्ने गरिएका धार्मिक कथन छ । पार्वतीले कठोर तपस्या गरिरहेदा प्राण मात्र धान्वका लागि रातमा केवल एक कोसा केरा दरको रूपमा खाएको प्रसङ्ग कथाकै रूपमा पस्तान्तरण हुँदै आएको छ ।

इच्छाएको व्यक्तिलाई परिको रूपमा प्राप्त गर्न सक्नु र पाएपछि अटल साथ र आसीय प्रेम प्राप्तिको कामनाले तिजको ब्रत बस्ने परम्परा छ। यो नारी स्वतन्त्रताको चाड पनि हो भन्न सकिन्छ। यसका चाडमा महिलाहरू ईश्वरीय अराध्यालाई उन्मुक्त भावमा नाचगान पर्ने चाहन्दै पार्ने। असार्वार्थ पार्वती पनि पार्नी।

यतिवेला भने रातो भेषमा सजिएर उत्साह र उमडाङ्गका साथ हिँड़को दृश्य सहरबजारमा देखिन्छ। तिज नजिकिएसँगै यस्ता गतिविधिले तीव्रता पाएको छ। त्यसलाई सञ्चारमाध्यम र सामाजिक सञ्जालले दिएको छ। यसले सबै महिला कामधन्ता छाडेर तिज र दर भर्दै हिँड़को हुन् कि भन्ने प्रभापनि सिर्जना गरेको छ। यही भ्रमका कारण

नकारात्मक टिप्पणी पनि महिलाहरूले उत्तिकै सुन्नु परेको छ। सयुक्त राष्ट्रसङ्घको महिलाविरुद्धका सबै प्रकारको भेदाभाव उन्मूलन गर्ने अभिसन्धि सिडका उपाध्यक्ष बन्दना राणा महिलाले दुई/चार दिन तिज भनेर उत्सवको रूपमा मनाउँदै हिँडेकोमा समाजले त्यति धेरै टिकाटिप्पणी गर्न आवश्यक नभएको बताउनुहुन्छ। वर्षको अधिकाश समय श्रीमान्, छोराछोरीराइ र आफन्तका लागि समर्पण गरेर बस्ने महिलाले दुई/चार दिन साथीसङ्घीयसँग आफ्नो गच्छे अनुसार रमाउन खोज्नु अन्यथा नहुने उहाँले बताउनुभयो। व्यक्ति आफू स्वयम् रमाउन सके मात्र अरूलाई सुखी राख्न सक्छ। परम्परा र संस्कृतिलाई समयसापेक्ष रूपमा वैज्ञानिक ढड्गाले अगाडि बढाउनु पर्न उहाँको तर्क छ। नेपाली हिन्दु महिलाले मनाउँदै आएको तिज र यसले महिलाको मानसिक स्वास्थ्यमा पार्न सकारात्मक प्रभावलाई उत्सवको रूपमा विश्व समरायमध्ये पञ्चाउन सक्नपर्ने उहाँको भनाउँदै।

परिवारिक माहात्मा धर्मिक आस्था र निष्ठापूर्वक मनाउंदै। आएको तिज पहिले पहिले एकाघरका दिवीवहिनी तथा साथीसँग बसेर मनाउने गरिए पनि पछिल्ला केही दशकदेखि क्रमः साङ्गठनिक चाड बन्न पुऱ्यो क्छ। विशेष गरी चेलीलाई विशेष महत्त्व र मान्यता दिएर मनाउंदै आएको यो चाड परिवारको सङ्ग्रहया घटाउ क्रममा रहेको र परिवारको वातावरी नियमाईंपाईको ग्रहणात बढाउ क्लापा देकाउने परि-

मजबूत बनाउँछ। साथीसङ्गीसङ्गको आपसी अन्तर्क्रिया र नाचगानले बुद्धिलाई धारिलो बनाउँछ। मनलाई ईश्वरप्रति आकृष्ट गर्दै जीवनलाई अध्यात्मतर्फ उनम्हर गराउँछ।

जितना भास्तक उन्मुख गरा उछ।
 तिज मनाउने शैलीमा बाहिर देखिएको 'तडकभडक'ले के
 धार्मिक आस्थामा पनि परिवर्तन ल्याएको छ त ? संस्कृतिविवद जगमान
 गुरुड भन्नुच्छ, "ईश्वरीय आराधना गर्ने तरिका र शैली आआफैन
 हुन्छन् । सबैले आआफ्नो कूल परम्परा अनुसार नै यो दिन धार्मिक
 कार्यमा सरिक भएको देखिन्छ । यद्यपि, त्यसमा अघिल्ले पुस्तकाको
 जस्तो पानी पनि पिउन हुन्व भन्ने कठोर सङ्कलपहरूमा भने सगोथित
 हुन थालेको छ । ब्रातालहुरूले आफ्नो शारीरिक अवस्थाको रुखाल
 गरेपै तब क्षमती लाग्ने भन्ने सङ्कलता गर्न आहै ।'

‘दर खाने’ सम्बन्धित

‘दर खाने’ सन्दर्भमा भने समाजमा पछिल्लो समय निकै टीकाटिप्पणी हुन थालेको छ। धार्मिक सन्दर्भमा हिमालयकी पुत्री पार्वतीले कढा तपस्या गरेर बसेको समयमा केवल जीवन धान्वका लागि भाद शुक्ल द्वितीयाको रात फलफूल मात्र खाएको प्रसङ्ग रहेको छ। त्यसै कथाको सिको गर्दै घरपरिवारमा भएका महिला तथा चलीहरू जम्मा भएर अधिल्लो रात मिठोमसिनो परिकार बनाएर खाने चलन रहेउँ आएको छ।

पछिल्ला केही दशक यता भने यस परम्परालाई थप व्यापकता प्रदान गर्दै राजनीतिक दल, तिनका भातृ तथा भगिनी संस्था, कार्यस्थल,

ओद्योगिक प्रतिष्ठान, सङ्घ सङ्गठनहरू स्थानीय तहदेखि केन्द्रीय तहसम्मका कार्यालयमा 'दर खाने' भन्दै तिज भन्दा केही हप्ता अधि नै जम्मा भएर खानपिन र नाचगान गर्न थालिएको छ । नयाँ संस्कृतिको

कसिलो बनाउने अवसरको रूपमा पनि तिज शुभकामना वा दर कार्यक्रम आयोजना हुने गरेको छ ।

प्रसङ्ग ऋषिपञ्चमीको

तिजको पर्सिपल्ट मनाइने पञ्चमीको आफ्नै कथा र परम्परा छ । यस दिन महिलाले सबैरें उठेर मिलेसम्म नजिकको नदी वा तलाउमा पुगेर तुलसीको जराको माटो, पाएसम्म अन्य पवित्र तीर्थको माटो, गोबरले शरीर स्नान गर्ने ३६५ बटा दातिउनको ढुकालो दाँत माखने परम्परा रहेँदै आएको छ । यो परम्परालाई हेर्दा यस दिन महिलाले निर्धक्क भएर आफ्नो शरीरको रुखाल राख्न पनि यो चाडले सिकाएको छ । सप्तमृतिका लगाएर विधुर्वक्ष पवित्र नदी, तलाउमा गई स्नान गर्नाले चर्म रोग नलाग्ने सौन्दर्य वृद्धि हुने विश्वास रही आएको छ । दातिउनमा पनि आयुर्वेदिक औषधीय गुण उत्तिकै रहेको विभिन्न अनुसन्धानले देखाएको छ । यद्यपि, अहिले भने सहर बजारमा यो सबै प्रक्रियामा परिवर्तन आइसकेको छ । यसरी स्नान गरेपछि सबै जना जम्मा भएर अरुन्धतीसहित सप्तमृतिको पूजा गरेर नाचागान गर्ने परम्परा रहेको छ ।

कुल धर्म र बंग परम्परालाई अगाडि बढाउने जिम्मेवारी पनि महिलाले अझ बढी बोध गरेका कारण पनि जान, गुण र सुन्दरताले युक्त ऋषि पुज्ने परम्परा रहेको व्याख्या पनि गरिएको पाइन्छ । यो किसिमको पूजा आराधना गर्दा महिलाले आफूले जान अन्जानमा वर्षभरि गरेका पापहरूको प्रायशिचत गर्ने अवसरको रूपमा पनि लिइन्छ । कतिपयले यसलाई महिलाको महिनावारीसँग जोडेर पनि व्याख्या गरेको पाइन्छ । महिलाले महिनावारीको समयमा जथाभावी छाड्छुतो गरेको पाप कट्टी होस् भनी सप्तमृतिको पूजा आराधना गर्नु पर्छ भन्ने परम्परागत कथनलाई लिएर पनि यसले महिलाविरुद्धका भेदभाव बढाएको भनी आलोचना हुने गरेको छ तर महिनावारीको समयमा महिलालाई धरायसी कामधन्ताबाट अलग राखेर पोषणयुक्त खानेकुरा दिँदै आरामको अवसर प्रदान गर्नु आफूमा नारामो नभएको धारणा डा. ढकालको छ । उहाँ भनुहुन्छ, “आधुनिक समाजमा ऋषि पञ्चमीको पूजाको सन्दर्भलाई महिलाले आत्मसमीक्षा र आत्मशुद्धिको अवसरको रूपमा हेर्दा उपयुक्त हुन्छ । यसबाट जीवनलाई संयोगित र

महिला जति नै कटिबद्ध म
यद्यापि यो दिन महिला प्रस्तु

यद्यपि या दिन माहला पुरुष दुखल बत बसर भगवान् शिवका आराधना
गर्दा कुनै हानिनोक्सानी नहुन, आपसी प्रेम र सद्भाव अझ प्रगाढ हुने
विश्वास प्राढा ढकालको छ ।

त्यसो त हिन्दु स
हनूम | वी चाटार्का

हुन्छन् । ता चाडवका कारण मुलुकक अथतन न आधिक चलायामन हुन समय पनि सुरु हुन्छ । बाबुको मुख हें औसी, तिज, सोहशाद्व त्यसपछिका दसै, तिहार र ठुलो एकादशी जस्ता चाड निकै ठुलो उत्सवका साथ मनाइन्छ । यसमा समाजले आफ्नो गच्छे अनुसर मन

तिजमा भने महिला

सामग्री तथा चुरायेतको बजार निकै गुलजार हुन्छ । पछिल्लो समय त अनलाइन बजारको तँच्छाड देखदा तिजसँग जेडिएको अर्थतन्त्रको आकार निकै तुले भएको अनुमान गर्न सकिन्छ । यद्यपि

यसको आकार कति ठुलो छ भन्ने ठोस अध्ययन नै भएको पाइँदैन। अफै साङ्गठनिक रूपमा तिज मनाउन सुरु हुनाले त यसलाई बढवा टिक्कावैँदैन्।

गीतसङ्गीतको बजार
तिज र गीतसङ्गीत एक अर्काका पर्याय खैं लाग्छन्।
गीतविनाको तिज अर्थीन लाग्छ। विगतमा महिलाले आप्नो ढुँख
सुख र वेदनालाई तिज गीतको भाकामा पोख्ने गर्थे। पछिल्लो समय
भने राजनीतिक चेतना र समाज परिवर्तनका स्वरहरू तिजको गीतमा
समावेश भएको पाइन्छ। अझ एकाध वर्ष यतादेखि त प्राविधिमा
जोडिएका गीत बन्ने गर्घन्। एकाध तिजका गीत दशकौँसम्म चलेका
छन् भने धेरै जसो गीत केही साता चल्ने र हराउने गरेको पाइन्छ।
सामाजिक सञ्जालको प्रभाव बढेसँगै तिज गीतको आयु भने
छोटिएका अनुभव हुन थालेको छ तर 'तिजको रहर आयो बरिले'
गाउने रहर चाहिँ हरेक तिजमा बढ्ने ऐ छ।

टिउरिड टेस्ट

कु

ने एक विहान उनीहरू उदाह दुवैले आफ्लाई एकलो पाए। भयालबाट चिह्नाउंदै गरेको मलिन यामलाई कोठामा छाडेर दुवै बाहिरी छाता निस्के। उत्तरवर्तवाट जासिएर वहको बतास संसारी थी जाडी ठहर्दै गए। श्रीमती तीव्र चालमा अपि अपि र श्रीमान उको अनुसरण गर्दै पछिपछि देस्त्वा उनीहरूचिक बुनै असामान्य परिस्थितिले गर्दा दुरी बढिरको प्रतीत हुँथ्यो। विनाकिं कवितापय कुरा शब्दले भन्न नसकर माछेका चालालाई एवं अनुदारको उत्तरचालको साइकोटिक भावले व्यक्त गर्दछ।

जसरी यस बेला अनियन्त्रित बतासको भाषा बुझन असजिलो भएको छ, त्यसै यसीहरूको च्युपचाप मैन भालाई अडिकल लागाउन कठिन छ। तेज बतासको धारले यतातु ठकर दिंकोको आजको दिनलाई बतासै दिन भन्न सुहाउँदै। यस्तै बतासै दिनलाईको प्रताले होला मुख्यतया पुराना मान्यतावाल भूतकालको विस्तृत क्षितिजमा दुर्घट्टै हिँडिङ।

सचा छ फुटको अन्तरी शरीर भालाई बोकेको ऊ आपाई ठिङ्ग उपिन उनलाई रोकिन बाया तुल्याया। “अंकिन? मनाई यस्तै भन्न पर्दैन। एकले ठहल्न देऊ” ऊ मुस्कुराउंदै सोयो “प्रिया” के भयो, सज्जो भएन कि? कि मंदिस्ति रिसाउंको, बोल न।”

“कि किन रिसाउंन? मलाई कीरी भक्ति छैन। म सञ्चे छु?” उनको स्वरमा फर्काईको ख्यालेपन मिस्त्रै गयो। उसले उनको हात समातेर सुस्तरी भयो, “तिम्लाई अलि थकाई लागे यतातु ठकर दिंकोको आजको त्यही बाट। कीरी पिउन चाहाउँदै प्रिय? हुँथ्यो तस्तो छ, ऊ उत्तराई बाट रोकिङ। उनको हात पक्काउंदै चारों स्वरमा बोलन्, “न न पर्दैन पर्दैन लाई यस बेला बाकक दिक्क न पार न। हात छाउ मंसो।”

“होडन मबाट के गर्नी भो गर्नी”

“गर्नी? तिस्तै कीं गर्नी गर्न जानको छौ? र बह जानेको भए त हुँथ्यो नि?” उनी फटाकट अवि बढिन। सर्वतिर न कुनै लहलचर र साथै ननई सुनसारी थियो। बादलको पातलो रजतवन्नापार गरेस घामको पीत आलोक छाउर्दै गयो।

ऊ आपाई बहल्यो र उनको हात आफ्नो हातमा जोइने कोसिस गयो।

“न न फेरि किन? मलाई यसरी नाशो करे। न सतात न रजत!”

अब भने ऊ आणवर्चय चकित भयो। “यस्तो त कहल्यै देखाउनी पहिले। भन न के हो यो अचम्म गर्नी?” उनले अर्कोराई मुख फर्काई बोलन्, “म बाकक दिक्क भडसकै। तिस्तो बानावाई दुर्घष्यन अब मन लाए छाइयो। म अघाई, मलाई पुर्यो। मेरो पिछा नार” पत्नीको आरक्ष अनुदार देख्यो। असक्त भए होला उनले आफ्नो छारेको जिउको चालालाई शिथिल पारेक छेउको बेच्मा थचक बस्यो।

तीव्र बतासको चाल सँगाउँ उनी हिँडै गडन। एक चक्कर लगाएर उसको साथै पुर्णिगुण। अनि सुस्तरी बोलिन, “रजत तिमीभित्र जाऊ। अष्टु म बोलाउँला” उसले विचमा कुरा काटेर भयो, “अह म तिम्लाई यस बेला एकलो छोडिन किं भनेत तिमी यस बेला धेरै दुर्खी छौ। अलैको एकलोपन तिम्हा लाग्य थाक हुन सक्छ।”

“कार्यो?”

“यस्तो अवस्थामा माछेले जे पनि गर्न सक्छ। त्यो खत्तरको मोल म लिन स्किन्दै प्रिय!” अलि दूरी कायम गरी उनी छेउ तमावसि। ऊ अचानक उदाह ठिक पछाडि धुँगेर उनको डाउको, कुम, ढाडमा मालिने फैथिमिचन लायो। उनले आँख चिम्य गरिन।

उसले पल्सो घर्को छातो देखाउँ भयो, “ऊ हेर न हामी जस्तै परेकाका जाऊ। यो संसारमा माया-प्रमा जस्तो महान कुरो अह नवूचे रहेछ।” उसको हात पछाडेर जुक्का उठिन, “माया, माया, प्रमा, प्रमा, तिम्हा यही सुगा राटां प्रमले म तिक्क दुर्खु यस्तै लोलोपेतो अनि फिल्मी संवाद जस्तो मायाले म पीडिन छु। म सान्धु कीरी कुरामा तिमी सबल छौ। तर...।”

“तर के? मेरा साथै बहु तिमीर्ण सपर्ण छैन र? मेरोर्को रतिकिडाको प्रकारनरले दिन चरम आनन्द शिथिल हुन गाई मेरो क्षमतामा कमीकमजोरी आएको हो कि? उनको गुलाबी अपरोक्षमा गाहिरो चुम्न दिँदै बोल्यो, “मेरो सान!”

यतातु र चाहैति होरेर उनी कराइन, “छि! छि! ल ल पस्त!

पस्त! त्यो कारण होडन, होडन!”

“शोर दिन भयो मैले अपेक्षको उल्फेहरूको उल्फेहरून तिम्लाई देखिरायौ। तिस्तो मनोभाव र मस्तिष्क एक अर्काको तालमेल भएको छैन। भन रानी, के हो त म असफल भएको हो त? तिमीले प्रायः भन्न गर्याई प्रमाण, प्रभाव, महिमा ओज, कला, कौशल, परक्रम आदिभित्रको म एक पूर्ण कीर्तिस्तम्भ हुँ तर अहिले आएर म नाकाम हुँदै गर्ने।”

उनले मुस्कुराउने प्रयत्न गर्दै भनिन, “प्रिय रजत, तिमी नवीन चामल्कारिक र दुर्लभ हो। जाईसमान सम्भेग सुर्तिको कुरा छ, त्यो मधुक्षणलाई सम्भिन्न हो भने बालावर्त तिमी आम्र (कामदेव) को परिय हो हाती प्रिय रजत गर्नु चाहाउँदै उदाह बनाएको छ।”

प्रदेश्यालाई अर्कोतक लाई कोसिस दिँदै उसले भयो, “सानु, रजत निमो गिलियो र संघे गिलियो भाया हैन। दुखाइयून भनिने र कठिनले खालिको येप चाहिएको हो।”

“कलो? पटाकक बुमन स्किन्दै जाऊ।” अब उनी अलि चैम्पिएर बोलन्,

“तिमी मधुगंगा कुनै बेला एकटम्भ रिक्त गर्नुहोस्। निहुँ खोज, ईर्यागर, बमालोता बालू जस्तै पट्टै दिँदैन?” टाउको मिच्दामिद्यै ऊ टक्क रिय होको दिँदैन।

“मधुगंगा कुनै गर्नुहोस्। गाउँ र घाउँ गर्नुहोस्।”

“प्रिय, म त्याको यो गाउँ पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“प्रिय, मेरो खाली बालूलाई उदाहलाई देखिन भयो।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

“अह, म खाली बालूलाई असमर्थ हुँ भेरो क्षमता बालिको त्यो अगम्यातामा म कर्मसी पुर्युँ? रिसाउन, गाली गर्न, प्राडान या पिटन आदि अर्थातिक उक्तवार्त म एकदम अलग हुँ। म सुन्दर बालूलाई देखिन भयो।”

“प्रिय, मेरो खाली बालूलाई उदाहलाई देखिन भयो।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन। मेरो भनेको पिँडै ऊ दैदैन।”

उनको यो गाउँ पुट्टैन भनेको यो गाउँ पुट्टैन।

“हो मालाई मायाले मात्रै पुट्टैन

